

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

11. Vtrum ciues vel Diœcesani obligentur legibus territorii proprii dum
absentes sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

in Clementina expressè excipitur infans Et irregularitas non incurritur, nisi iure expresso, ad id impubli legislatorem teneret aetas.

CAP. XI.

Vtrum Ciues vel Diœcesani obligentur legibus territorii proprii, dum absentes sunt.

- 1 **L**Eges territorii non obligant ciues absentes se peregrinantes. Ratio, quia lex, siue statutum cum stabilem ac perpetuam obligationem habere debeat, immediatè afficere censetur territorium Legislatoris, atque hinc in subditos ibi existètes transire: Quare, cum Legislator extra proprium territorium iurisdictionem non habeat, sequitur, subditos extra territorium non obligari, arg. l. ult. ff. de iuris Omnium iudicum,

Extra territorium ius dicenti impunè non paretur. eoque differt Lex à sententia & præcepto; quia hæc proximè in personas subditas tendunt, earumque obligationibus coherant, quocunq; terrarum discesserint.

- 2 Prælati Regularium, cum in suos iurisdictionem habeant, non ratione territorii, sed ratione obligationis personalis, illos tum præceptis, tum statutis ubique terrarum obligare possunt, *quia totus mundus est eis (Prælati Regularibus) pro territorio.*

- 3 Statutum obligare potest subditos absentes, principaliter latum sit in causa pertinente ad ipsum territorium statuentis, V. C. Si statutum, ut omnes Clerici certo anno veniant ad Synodum, vel Canonici ad Capitulum: *Qui enim alicubi non facit, que facere debet, videtur facere aduersus ea, que non facit.* argum. reg. 163. ff. Item sic valet statutum, prohibens incolis

incolis ne adeant prouinciam peste infectam; ne extra proprium territorium mercaturam exercent.

Peregrini, dum per regnum Castellæ transeunt, 4
possunt incolarum more, intestinis animalium vesci
in die Sabbarhi: Est enim priuilegium locale, quo omnes, qui eo loco versantur frui possunt.

Locus intra Diocesim exemptus æquiparatur loco 5
suo extra diocesim.

Incola ciuitatis, in qua dies festus celebratur, si 6
manè egressurus & peruenturus sit ad oppidum, ubi non celebratur, debet tamen prius Missam audire. Ratio, quia præceptum affirmatiuum audiendæ Missæ tenetur aliquis quamprimum implere, si postea impleturus non sit: sicuti qui præuidet, se postea ab audienda Missa impeditum iri, statim audire debet, si commode audire possit. Et illa est mens Ecclesiasticorum Legislatorum, quam Consuetudo & fidelium persuasio interpretatur, quod incolæ die festo Missam audire teneantur, si per tale temporis spatium in oppido existant, ut commode audire possint.

Discessurus ex loco, ubi ieiunium non seruatur, 7
potest ibidem vesci etiam carnibus; etsi eodem die peruenturus sit ad proprium territorium, ubi lex ieiunii obligat: Et potest domi iterum comedere, quamuis à carnibus abstinere teneatur.

Et; Qui noctu peruenit ad locum, ubi non ieiunatur; potest ibi carnibus vesci, etsi in proprio territorio, unde illo die exierat, lex ieiunii obliget. Quare, antequam talis manè exiit, poterat prandere, sed non carnibus vesci. Ratio discriminis est; quia præceptum siue obligatio carnibus abstinendi, diuidua est, adèd ut tametsi vna diei parte iusta vel

iniusta de causa abstinentiam non serues, nihilominus alia diei parte seruare debeas, vbi præceptum obligat: at verò præceptum siue obligatio ieiunii indiuidua est, vt qui bis in die reficitur iusta vel iniusta de causa, is ieiunii lege soluat, propterea quod formam ieiunii Ecclesiastici tali modo seruari non possit.

Verum in his videtur esse habenda ratio temporis potioris, secundum quod ex loco in locum proficiscens, commoraturus est. V. C. Si mane hora die prima egressurus es ex oppido, vbi ieiunium non seruatur, & altera vel tertia diei hora peruenturus ad oppidum tuum, vbi ieiunium seruatur. Malè facies si circa auroram ientaculum sumpseris, præsertim cum carnibus. Alia verò ratio est, si post meridiem egressurus es. potes enim ibi ientaculum sumere & prandere: consequenter ieiunio solutus es, quantumuis à carnibus in tuo oppido nihilominus abstinere debeas.

8 Qui ex Episcopatu, in quo vetus Calendarium obseruatur, Quadragesimæ tempore venit ad aliam diœcesin, quando ieiunium fermè absolutum non tenetur amplius, quam illi quibuscum viuit, ieiunium prorogare. Nam non videtur mens esse Ecclesiæ, aliquem obligare ad ieiunandum in loco, vbi fideles nõ ieiunant, siquidem id commodè fieri non potest, & valde expedit, Ecclesiæ cuiusq; morem rite formiter à fidelibus obseruari.

Sed hæc intellige de Ecclesiis Catholicorum. Nam apud hæreticos seruandum est Calendarium nouum, quia in contemptum Ecclesiæ cedere videtur, si Catholicus peregrinus se conformet illegitimæ consuetudini ab hæreticis pertinaciter retenti.

NB. rum V. conse pacem secun grini mare

O adloc lenda que tur, r. tis sin non l

Sif gis, e sine p denit Marti mero lari de coru

Vtru lo

A alien

NB.

NB. Incolas tamen Catholicos in terris hæreticorum V.C. Vlmæ ex æquitate quadam, & præsumpto consensu Catholicorum Præfulum ad communem pacem seruandam, festa & ieiunia celebrare posse secundum Calendarium vetus; quibus etiam peregrini Catholici, dum inter eos morantur, se conformare poterunt. 135.

Operarii ex locis Catholicis egredi non possunt ad loca hæreticorum in quibus ob diuersitatem Calendarii festa non seruantur, quia leges Ecclesiasticæ quæ ad spirituale vtilitatem subditorum promulgantur, talem conditionem annexam habent, vt subditis sine iusta causa earum obligationem subterfugere non liceat.

Si sponsi sine iusta causa, adeoque in fraudem legis, egrediantur ad contrahendum matrimonium sine parrocho & testibus, in loco vbi Concilium Tridentinum non receptum, peccant quidem, sed eorum Matrimonium validum esse videtur, quod sit ex numero contractuum, quibus id proprium est, vt regulari debeant secundum Leges & Consuetudines locorum, vbi celebrantur.

CAP. XII.

Vtrum Aduena & Peregrini teneantur legibus locorum, in quibus pro tempore versantur, quamuis in proprio ipsorum territorio non obligent?

Aduenæ, si causa inhabitandi ad tempus longum venerint, vel quasi domicilium figent in oppido alieno, omnibus eius legibus obligantur.

G 4 Ratio